

**Звіт про результати фінансового аудиту Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини**

Зміст

<u>Список скорочень</u>	3
<u>Висновки</u>	5
<u>Вступна частина</u>	10
<u>Основні результати аудиту</u>	13
<i>Значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності</i>	<i>13</i>
<i>Операції з обліку та використання основних засобів</i>	<i>15</i>
<i>Операції з обліку та використання запасів</i>	<i>17</i>
<i>Розрахунки з оплати праці</i>	<i>18</i>
<i>Фінансові активи, доходи та витрати, дебіторська та кредиторська заборгованість</i>	<i>21</i>
<i>Розрахунки з підзвітними особами</i>	<i>24</i>
<u>Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом</u>	25
<u>Рекомендації об'єкту контролю</u>	30
<u>Інші питання, які мають бути повідомлені</u>	34

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва
Закон № 776	Закон України від 23.12.1997 № 776 “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини”
Закон № 889	Закон України від 10.12.2015 № 889 “Про державну службу”
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”
Закон № 1082	Закон України від 15.12.2020 № 1082 “Про Державний бюджет України на 2021 рік”
Закон № 2464	Закон України від 08.07.2010 № 2464 “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”
Інструкція № 59	Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 17.03.2011 № 362; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31.03.1998 за № 218/2658)
КПКВК 5991010	бюджетна програма “Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини”
КПКВК 5991020	бюджетна програма “Заходи з реалізації національного превентивного механізму”
НП(С)БОДС 101	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.01.2010 за № 103/17398)
НП(С)БОДС 121	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 “Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2012 № 1202 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1017/18312)
НП(С)БОДС 123	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 “Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2012 № 1202 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1017/18312)
НП(С)БОДС 132	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 “Виплати працівникам”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 № 1798 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.01.2012 за № 120/20433)

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва
НП(С)БОДС 135	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 “Витрати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 06.06.2012 за № 901/21213)
Основні засади № 1062	Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062
Порядок № 44	Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов’язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509)
Порядок № 257	Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об’єктів будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.04.2017 № 257
Порядок № 755	Порядок складання типових форм меморіальних ордерів та інших облікових реєстрів суб’єктів державного сектору, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 08.09.2017 № 755 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 20.11.2017 за № 1416/31284)
Порядок № 1219	Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 16.01.2016 за № 85/28215)
Порядок № 1764	Порядок державного фінансування капітального будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764, зі змінами
Постанова № 98	Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 “Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів
Постанова № 1236	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами та доповненнями)
Секретаріат	Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
Уповноважений	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

ВИСНОВКИ

I. Щодо фінансової та бюджетної звітності

Рахункова палата засвідчує, що відповідно до Конституції України (стаття 98), Бюджетного кодексу України (статті 26 і 110); Закону України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату” (статті 1, 4 і 7), Плану роботи Рахункової палати на 2022 рік та на виконання доручення заступника Голови Рахункової палати Майснера А. В. департаменту та/або територіальному підрозділу для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 09.12.2021 № 18–74 (зі змінами від 10.06.2022 № 18–31) проведено аудит фінансової та бюджетної звітності Секретаріату за 2021 рік.

Фінансова звітність Секретаріату за 2021 рік складається з форм № 1-дс “Баланс”, № 2-дс “Звіт про фінансові результати”, № 3-дс “Звіт про рух грошових коштів”, № 4-дс “Звіт про власний капітал”, № 5-дс “Примітки до річної фінансової звітності”. Фінансова звітність підготовлена відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності з дотриманням вимог чинного законодавства.

Бюджетна звітність Секретаріату за 2021 рік складається з форм № 2-д “Звіт про надходження і використання коштів загального фонду”, № 4-1д “Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги”, № 4-2д “Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень”, № 4-3д “Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду”, № 4-3д.1 “Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (кредити (позики) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій”, № 4-4д “Звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів”, № 7д “Звіт про заборгованість за бюджетними коштами”, № 7д.1 “Звіт про заборгованість за окремими програмами”. Бюджетна звітність Секретаріату підготовлена відповідно до вимог Бюджетного кодексу України з дотриманням Порядку № 44.

Рахункова палата вважає, що **фінансова та бюджетна звітність Секретаріату станом на 01.01.2022 повною мірою відображає його фінансовий стан, фінансові результати, а також доходи та витрати за 2021 рік.**

ВИСНОВКИ

II. Щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат

Модифікований (умовно-позитивний) висновок.

На думку Рахункової палати, за винятком питань, описаних у розділі “Підстави для надання умовно-позитивного висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат”, **кошти державного бюджету використані Секретаріатом у 2021 році за цільовим призначенням** відповідно до Закону № 1082, а фінансово-господарські операції проведено здебільшого відповідно до вимог нормативно-правових актів, що регламентують порядок використання бюджетних коштів.

Підстави для надання умовно-позитивного висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат.

Аудитом встановлено факти порушення Секретаріатом у 2021 році вимог чинного законодавства під час здійснення видатків за рахунок коштів державного бюджету, що передусім зумовлено **незабезпеченням ефективного і всеохоплюючого внутрішнього контролю**. Зокрема:

- у фінансовій звітності за ф. № 1дс “Баланс” за 2021 рік не відображено вартості придбаного нематеріального активу (вебпортал Уповноваженого) у розмірі **3476,9 тис. грн.**, що є недотриманням вимог НП(С)БОДС 101, та фактично занижено вартість нематеріальних активів установи на кінець звітного періоду (31.12.2021) на відповідну суму;
- не дотримано вимог абзацу першого пункту 3 розділу III НП(С)БОДС 121 та статті 4 Закону № 996: на балансі Секретаріату обліковувалася та продовжувала використовуватися значна кількість основних засобів, балансова вартість яких дорівнювала нулю, при цьому рішення щодо їх переоцінки керівництвом Секретаріату не приймалося, незважаючи на те, що залишкова вартість цих об’єктів суттєво відрізнялася від їх справедливої вартості на річну дату балансу;
- у Положенні про облікову політику Секретаріату вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, не визначені, внаслідок чого вартість цих матеріальних цінностей занижена на **294,1 тис. грн.**, що суперечить вимогам Порядку № 1219;
- за відсутності фактичного нарахування відповідної суми витрат у бухгалтерському обліку, з недотриманням вимог статті 9 Закону № 2464 зайво сплачено **1696,3 тис. грн** єдиного соціального внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування та допущено інші порушення чинного законодавства під час нарахування та виплати заробітної плати працівникам Секретаріату на суму **65,6 тис. грн.**

ВИСНОВКИ

- внаслідок недотримання вимог Закону № 996 до показника витрат у фінансовій звітності установи двічі включено вартість грошових документів на суму **97,2 тис. грн** з урахуванням внутрішнього переміщення;
- не дотримано вимог пункту 7 розділу I та пункту 4 розділу II, пункту 13 розділу III Інструкції № 59 і Постанови № 98: допущено порушення встановленого порядку здійснення розрахунків з підзвітними особами на суму **1,7 тис. грн** у частині зайвого відшкодування відрядженим працівникам добових витрат та витрат на найм житлового приміщення.

Аудит засвідчив, що Секретаріатом не дотримано Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062, та **не запроваджено цілісної системи внутрішнього контролю**.

Система внутрішнього контролю в Секретаріаті представлена лише окремими елементами в розроблених і затверджених відповідних інструкціях, наказах, положеннях, наказах про розподіл повноважень та призначення відповідальних осіб тощо, якими врегульовано планування роботи, організаційні засади діяльності, здійснення повноважень посадовими особами, діяльність консультативно-дорадчих органів, службові відрядження, нормотворчу діяльність, організацію контролю за виконанням документів, порядок преміювання працівників, проведення нарад, ведення діловодства та архіву, функціонування тендерного комітету, обробки персональних даних, співробітництва з міжнародними організаціями, інформування громадськості про результати роботи, взаємодії із засобами масової інформації, особистого прийому громадян тощо. Зазначеними порядками визначено управлінські дії та правила для керівників і працівників за напрямками, які регулюють відповідну ділянку роботи, в тому числі для здійснення впливу на зменшення ризиків.

Нагляд за ефективністю функціонування в Секретаріаті системи внутрішнього контролю відсутній. Посада головного спеціаліста з внутрішнього контролю, який відповідав би за впровадження та реалізацію комплексу заходів щодо забезпечення у Секретаріаті внутрішнього контролю та управління ризиками, з лютого і до завершення 2021 року була вакантною. Ведення бухгалтерського обліку здійснюється програмними засобами двох інформаційних систем, дані яких не є співставними. Як наслідок, працівники Управління фінансового забезпечення повинні вносити дані в ручному режимі з наступними коригуваннями без відповідної автоматизації з урахуванням функціонування двох інформаційних систем (програмних продуктів). Форми фінансової звітності автоматизовано не формуються і також заповнюються головним бухгалтером Секретаріату в ручному режимі.

ВИСНОВКИ

Відповідальність управлінського персоналу Секретаріату за фінансову та бюджетну звітність.

Керівництво об'єкта аудиту і ті, кого наділено найвищими повноваженнями (Уповноважений, Керівник Секретаріату та начальник Управління фінансового забезпечення – головний бухгалтер), відповідальні за підготовку та достовірне подання фінансової та бюджетної звітності відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, а також за організацію такого внутрішнього контролю, що є необхідним для забезпечення підготовки фінансової та бюджетної звітності, яка не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства чи помилок.

Відповідальність Рахункової палати за аудит фінансової та бюджетної звітності.

Відповідальність Рахункової палати при наданні висновку щодо фінансової та бюджетної звітності визначена Законом України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату”, згідно з яким член Рахункової палати несе персональну відповідальність за достовірність та неупередженість матеріалів фінансового аудиту Секретаріату за 2021 рік.

Під час проведення аудиту отримано прийнятні докази щодо сум та інформації, які розкриті у фінансовій та бюджетній звітності Секретаріату за 2021 рік, в обсязі, достатньому для отримання обґрунтованої впевненості, що вони не містять суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилок. Незважаючи на те, що обґрунтована впевненість означає високий рівень впевненості, це не є гарантією, що аудит, проведений відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), завжди дає змогу виявити суттєві викривлення, якщо такі існують. Викривлення, спричинені шахрайством або помилками, можуть вважатися суттєвими, якщо вони взяті окремо або в сукупності, вони, як обґрунтовано очікується, можуть достатньо впливати на економічні рішення користувачів, прийняті на основі цієї фінансової та бюджетної звітності.

Через невід’ємні обмеження аудиту, разом із невід’ємними обмеженнями внутрішнього контролю, є неминучий ризик того, що деякі суттєві викривлення можуть бути не виявлені, навіть незважаючи на те, що аудит планується належним чином і виконується відповідно до ISSAI.

Згідно з Міжнародними стандартами вищих органів фінансового контролю (ISSAI) протягом усього аудиту члени контрольної групи застосовували професійне судження та дотримувалися принципу професійного скептицизму.

ВИСНОВКИ

Рахункова палата також:

- ідентифікує та оцінює ризики суттєвих викривлень фінансової та бюджетної звітності, пов'язані із шахрайством або помилками; розробляє та виконує аудиторські процедури у відповідь на ризики, отримує аудиторські докази, достатні та прийнятні для використання їх як підстави для надання висновку. Ризик невиявлення суттєвих викривлень внаслідок шахрайства є більш високим, ніж ризик викривлень внаслідок помилок, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування засобами внутрішнього контролю;
- отримує розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосується аудиту, для розроблення аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для надання висновку щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінює прийнятність застосовуваної облікової політики;
- оцінює загальне подання, структуру та зміст фінансової і бюджетної звітності, у тому числі розкриття інформації та чи відображено операції та події, покладені в основу її складання, у спосіб, що забезпечує достовірне подання.

Рахункова палата повідомляє тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту, значні аудиторські знахідки, виявлені під час аудиту, включаючи будь-які виявлені значні недоліки системи внутрішнього контролю.

Рахункова палата одержала належні докази, достатні для отримання обґрунтованої впевненості, що надходження і витрати, відображені у фінансовій та бюджетній звітності Секретаріату за 2021 рік, відповідають цілям, визначеним Законом № 1082, а фінансово-господарські операції Секретаріатом проведено згідно з вимогами нормативно-правових актів.

Заступник Голови Рахункової палати

Андрій МАЙСНЕР

Вступна частина: стан виконання аудиту

Вступ

Аудит проведено з урахуванням положень Методичного посібника з питань фінансового аудиту, затвердженого рішенням Рахункової палати від 17.12.2019 № 37–9.

Звіт підсумовує основні питання аудиту фінансової та бюджетної звітності Секретаріату за 2021 рік.

Питання, висвітлені у цьому Звіті, детально обговорені з Управлінським персоналом Секретаріату.

Що зроблено

Аудит фінансової та бюджетної звітності Секретаріату за 2021 рік проведено згідно із Законом України 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату”. Під час проведення аудиту застосовано підходи до тестування основних сфер аудиту, при цьому враховано, що **фінансовий аудит у Секретаріаті здійснюється вдруге**. За результатами попереднього контрольного заходу (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 22.12.2016 № 28-5) Рахунковою палатою надано **30 рекомендацій**, з яких Секретаріатом виконано 26 (**86,7 відс.**), частково – 2, не виконано двох рекомендацій (щодо наділення Уповноваженого невластивими повноваженнями, зокрема, в частині кадрової політики, а також неоприбуткування матеріальних цінностей, придбаних за рахунок підзвітних коштів).

Аудит проведено згідно з вимогами Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю, у тому числі ISSAI 2260/MCA 260 “Повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями”.

Яким є стан виконання аудиту

Аудит завершено в установлені строки відповідно до питань, окреслених у Загальній стратегії аудиту та програмах аудиту для визначених сфер аудиту. Аудит здійснено з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами та доповненнями), указів Президента України про введення в Україні воєнного стану від 24.02.2022 № 64, від 14.03.2022 № 133, від 18.04.2022 № 259 та від 17.05.2022 № 341, рішень Рахункової палати з цих питань та інших нормативно-правових і розпорядчих актів, що визначають протиепідемічні заходи на території України, а також виконання завдань та повноважень у період дії воєнного стану в Україні, за необхідності – у дистанційному режимі із застосуванням засобів електронного та телефонного зв'язку з уповноваженими особами об'єкта аудиту.

Вступна частина: стан виконання аудиту

Мета аудиту	Встановити фактичний стан справ щодо правильності ведення, повноти обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності Секретаріату за 2021 рік, а також чи така звітність надає в усіх суттєвих аспектах об'єктивний і достовірний огляд фінансового стану Секретаріату, результатів його діяльності, грошових потоків за рік, чи підготовлена фінансова та бюджетна звітність відповідно до вимог нормативно-правових актів України; перевірити, чи всі суттєві операції, відображені у фінансовій та бюджетній звітності Секретаріату, відповідають нормативно-правовим актам, плановим документам, національній практиці та чи забезпечено цільове використання бюджетних коштів.
Предмет аудиту	Фінансова та бюджетна звітність, облікова політика; фінансово-господарські операції; первинні документи бухгалтерського обліку; укладені договори; накази та інші розпорядчі документи; реєстри синтетичного обліку – меморіальні ордери (накопичувальні відомості); реєстри аналітичного обліку – книги і картки; книга “Журнал-головна”; елементи автоматизації бухгалтерського обліку; система внутрішнього контролю; інші статистичні і довідкові матеріали, які характеризують стан використання коштів Секретаріатом, внутрішнє середовище (середовище контролю) тощо.
Початкові обмеження аудиту	часові – 2021 рік, територіальні – м. Київ.
Кошти, охоплені аудитом	Відповідно до Закону № 1082 у 2021 році Секретаріат був головним розпорядником коштів державного бюджету за двома бюджетними програмами: КПКВК 5991010 і КПКВК 5991020. Затверджені на 2021 рік бюджетні призначення за рахунок коштів загального фонду за КПКВК 5991010 становили 210427,2 тис. грн , за КПКВК 5991020 – 3282 тис. гривень . Бюджетні призначення за рахунок коштів спеціального фонду Секретаріату на 2021 рік не затверджувалися. Звітність Секретаріату за 2021 рік містить інформацію про суми касових видатків за КПКВК 5991010 в обсязі 207575,2 тис. грн (поточні видатки – 175211,6 тис. грн, капітальні – 32363,6 тис. грн) та за КПКВК 5991020 в обсязі 2284,8 тис. грн (виключно поточні видатки). Касових видатків за рахунок коштів спеціального фонду Секретаріатом у 2021 році не здійснювалося.

Вступна частина: стан виконання аудиту

Суттєвість за характером (сутністю)

Визначено прийнятні рівні суттєвості фінансової та бюджетної звітності загалом: для фінансової звітності – **659,07 тис. грн** (1 відс. значень за фінансовою звітністю за ф. № 1дс “Баланс” на кінець звітного періоду), для бюджетної звітності – **2098,6 тис. грн** (1 відс. значень за бюджетною звітністю за ф. № 2д “Звіт про надходження та використання коштів загального фонду”).

За характером (сутністю) визначено суттєвими такі сфери аудиту: на рівні фінансової звітності – “Основні засоби” і “Запаси”, на рівні бюджетної звітності – “Видатки (витрати) на виконання загальнодержавних функцій”. Для сфери аудиту “Активи” за **основу для розрахунку суттєвості взято 1 відс.** через значну питому вагу активів у валюті балансу, наявність значної кількості активів у регіонах, людський фактор, недосконалість внутрішнього контролю, а для решти сфер аудиту – **0,5 відс.**, що дало змогу здійснити більшу кількість аудиторських процедур та збільшило точність оцінки.

Визначено прийнятні рівні суттєвості та суттєвості виконання за обраними сферами аудиту згідно із встановленими критеріями: “Основні засоби” – **918,22 тис. грн** (суттєвість виконання – 688,66 тис. грн), “Запаси” – **12,22 тис. грн** (суттєвість виконання – 9,16 тис. грн), “Видатки (витрати) на виконання загальнодержавних функцій” – **2064,1 тис. грн** (суттєвість виконання – 774,04 тис. гривень). Суттєвість виконання прийнята на рівні 75 відс. суттєвості для відповідних сфер аудиту.

Для сфери внутрішнього контролю та з метою розуміння заходів контролю у межах визначених сфер аудиту зосереджено увагу на тестуванні засобів внутрішнього контролю. Будь-які суми, пов’язані з розтратою бюджетних коштів, вважатимуться значними.

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Усі виявлені знахідки щодо ідентифікованих значних ризиків викривлень фінансової та бюджетної звітності внаслідок помилок, недотримання вимог чинного законодавства та шахрайства відображені далі у відповідних розділах цього Звіту.

Параграфом 4(е) МСА 315 “Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб’єкта господарювання і його середовища” визначено, що значні ризики – це **ідентифіковані та визначені ризики суттєвих викривлень**, що, за твердженням аудиторів, **потребують спеціального розгляду під час аудиту**.

При проведенні аудиту застосовано категорію “суттєвість”. Згідно з Міжнародними стандартами аудиту викривлення, включаючи пропуски, вважаються суттєвими, якщо обґрунтовано очікується, що вони, окремо або в сукупності, можуть вплинути на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі фінансової звітності. З точки зору і з позиції аудиторів суттєвість – це **максимально припустимий розмір помилкової або пропущеної суми у фінансовій звітності**, якою аудитор може знехтувати, тому що вона **не вплине на рішення користувачів звітності**. При цьому для цілей аудиту взято такі рівні ризиків суттєвих викривлень:

- високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об’єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов’язані з недоліками внутрішнього контролю;
- середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал згідно із сферами відповідальності;
- низький ризик – проблеми більш незначного характеру, які потребують вдосконалення.

На етапі попереднього вивчення середовища контролю Секретаріату та проведення аудиту визначено сфери його діяльності, яким властивий **високий рівень ризику суттєвих викривлень фінансової та бюджетної звітності**: система внутрішнього контролю; видатки на оплату праці; відображення в обліку проведених розрахунків, отриманих доходів та здійснених витрат.

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Всеохоплюючий

Система внутрішнього контролю недосконала, засоби внутрішнього контролю функціонують неефективно

Всеохоплюючий

Недосконале програмне забезпечення (застосування одночасно двох програм, які не інтегровані між собою, перенесення даних до інформаційних систем та формування звітності здійснюється в ручному режимі

Всеохоплюючий

Зосередження функцій прийняття загальних управлінських рішень та рішень щодо визначення обсягів необхідних фінансових ресурсів в Уповноваженого, а функцій щодо управління цими ресурсами – у керівника Секретаріату створює розрив між прийняттям управлінського рішення щодо затвердження видатків бюджету на забезпечення діяльності державного органу та рішення щодо використання коштів на вказані цілі

Основні результати аудиту: операції з обліку та використання основних засобів

Основні засоби

Опис ризику

(специфічний)

Станом на 01.01.2021 первісна вартість основних засобів і нематеріальних активів Секретаріату дорівнювала **85910,6 тис. грн**, знос – 26323 тис. грн (30,6 відс. вартості активів). Упродовж 2021 року вибуло основних засобів і нематеріальних активів на суму 575,5 тис. грн та надійшло на суму 6486,8 тис. гривень. Станом на 31.12.2021 первісна вартість основних засобів і нематеріальних активів становила **91821,9 тис. грн**, знос – 31403,4 тис. грн (34,2 відс. вартості активів). Зазначені показники є значними для формування фінансової звітності – **середній ступінь ризику існування суттєвих викривлень.**

Реагування

У частині придбання, вибуття та відображення залишків основних засобів і нематеріальних активів здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень повноти, настання, існування, класифікації, закриття періоду, законності, подання, прав та зобов'язань.

Аудиторські знахідки

Встановлені під час аудиту порушення не мали всеохоплюючого впливу на показники фінансової звітності Секретаріату з точки зору їх достовірності та виникли через неефективність системи внутрішнього контролю та у зв'язку з тим, що відповідний моніторинг діяльності та періодична оцінка виконання функцій і завдань відповідальними працівниками Секретаріату щодо здійснення ними дієвого нагляду не проводилися належним чином.

Зокрема, між Секретаріатом і ТОВ «Юністар Груп» за результатами відкритих торгів укладено договір від 15.09.2021 № 83-21 про надання послуг зі створення програмного забезпечення – вебпорталу Уповноваженого з передачею виключних майнових прав на програмне забезпечення. Вартість послуг за договором становила **3476,9 тис. грн** (без ПДВ), включаючи всі витрати, пов'язані з підготовкою, наданням послуг, а також вартість виключних майнових прав інтелектуальної власності на результати, отримані під час виконання договору, податки та інші обов'язкові платежі. Згідно з актом від 24.12.2021 приймання-передачі програмного забезпечення та майнових прав інтелектуальної власності за договором, ТОВ «Юністар Груп» передало, а Секретаріат прийняв виключні майнові права на програмне забезпечення та програмне забезпечення з вихідними кодами і документацію на зазначену суму.

Водночас у грудні 2021 року за наявності відповідного акта приймання-передачі від 24.12.2021 та з урахуванням термінів, визначених графіком документообігу, нематеріальний актив вартістю 3476,9 тис. грн (без ПДВ), що створений у результаті розробок та надав можливість отримання майбутніх економічних вигід і потенціалу корисності від реалізації або його використання, віднесено лише на рахунок 8013 «Матеріальні витрати». При цьому всупереч вимогам НП(С)БОДС 101 у **формі фінансової звітності Секретаріату № 1-дс «Баланс» за 2021 рік вартість нематеріального активу** (3476,9 тис. грн, що становить 5,5 відс. балансової вартості нефінансових активів на кінець 2021 року) **не відображена**, а витрати на його створення віднесено до витрат того звітного періоду, в якому вони здійснені.

Отже, Секретаріатом не дотримано принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності: принципу повного висвітлення (фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі) та принципу нарахування (доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів). Це призвело до викривлення даних фінансової звітності та надання користувачам недостовірної інформації про створення нематеріального активу, а також до порушення вимог статті 4 та частини п'ятої статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

У примітках до річної фінансової звітності (форма № 5-дс) також не надано інформації щодо нематеріального активу.

Під час аудиту вказаний недолік усунуто: нематеріальний актив введено в експлуатацію згідно з актом від 27.01.2022 № 1.

Основні результати аудиту: операції з обліку та використання основних засобів

Аудиторські знахідки

Секретаріатом у 2021 році також не приймалося рішення щодо проведення переоцінки основних засобів, які в значній кількості обліковуються на балансі Секретаріату та за даними бухгалтерського обліку мають нульову залишкову вартість, але при цьому продовжують використовуватися. Так, на балансі Секретаріату обліковується люстра спеціальна, яка введена в експлуатацію 31.12.2007 (первісна вартість – **24 тис. грн**) та на дату аудиту має повний знос. Незважаючи на те, що залишкова вартість люстри суттєво відрізняється від справедливої вартості на річну дату балансу, відповідне рішення щодо її переоцінки у 2021 році керівництво Секретаріату не приймало, що суперечить вимогам абзацу першого пункту 3 розділу III НП(С)БОДС 121 та статті 4 Закону № 996 у частині дотримання принципів безперервності та повного висвітлення інформації.

Крім того, не дотримано пунктів 1 і 7 розділу II Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11, та статті 4 Закону № 996 у частині забезпечення принципу послідовності: Положення про облікову політику Секретаріату з 01.01.2021 **не містить інформації про вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів**, з обґрунтуванням критеріїв щодо визначення таких ознак. Відповідні зміни внесено до цього Положення наказом Секретаріату № 73.15//21 лише 11.11.2021 і встановлено межі вартості віднесення матеріального активу до складу малоцінних необоротних активів на рівні 20 тис. гривень. Недосконалість облікової політики Секретаріату створювала **ризик неефективного управління зазначеними об'єктами його необоротних активів**. Водночас до завершення 2021 року списання малоцінних необоротних матеріальних активів Секретаріатом не здійснювалося.

Основні результати аудиту: операції з обліку та використання запасів

Запаси

Опис ризику

(специфічний)

Зважаючи на значні обсяги та розпорошеність запасів на зберіганні у матеріально відповідальних осіб (залишок станом на 01.01.2021 – **1734,1 тис. грн.**, на кінець року – **2443,4 тис. грн.**, за рік надійшло на суму 2896,6 тис. грн, використано на 2187,3 тис. грн), **ідентифіковано ризики суттєвого викривлення**, пов'язані з витрачанням коштів на придбання запасів, невідповідності їх придбання умовам укладених договорів та законодавчо врегульованим процедурам закупівель, неправильного відображення в обліку первісної вартості, кількості запасів та прийняття на облік запасів без відповідного документального підтвердження тощо.

Реагування

У частині придбання, вибуття та відображення в обліку запасів здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень повноти, настання, існування, класифікації, закриття періоду, законності, подання, прав та зобов'язань.

Аудиторські знахідки

Ведення бухгалтерського обліку запасів здійснювалося з використанням неліцензованого програмного забезпечення “1С:Підприємство”, яке не оновлювалося. Не дотримано вимог пункту 8 розділу III Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11: **не обліковувалися запаси за місцями їх зберігання в картках складського обліку**. Наприкінці місяця до бухгалтерії для звірення даних складського та бухгалтерського обліку надавалися матеріальні звіти, складені в табличному редакторі “Excel”. Через недосконале програмне забезпечення та недотримання вимог Порядку № 755 меморіальні ордери з обліку операцій щодо руху запасів складались з помилками. Передбачений у Положенні про облікову політику метод оцінки запасів при їх вибутті, а саме метод собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО), не застосовувався.

Крім того, не дотримано вимог Порядку № 1219: станом на 01.01.2022 у складі малоцінних та швидкозношуваних предметів обліковувалися активи на суму **9,7 тис. грн.**, що мали обліковуватись на субрахунку 113 як малоцінні необоротні матеріальні активи (багаторічні рослини, друкована продукція, електроприлади). У складі малоцінних та швидкозношуваних предметів також обліковувались пально-мастильні матеріали і запасні частини (витратні матеріали до копіювальної техніки, комплектуючі до сантехніки, автозапчастини) на загальну суму **284,4 тис. гривень**.

Основні результати аудиту: розрахунки з оплати праці

Витрати на
оплату праці

Опис ризику (специфічний)

У загальному обсязі касових видатків Секретаріату за 2021 рік видатки на оплату праці працівників з нарахуваннями становили у середньому **76,2 відс.** (90,4 відс. обсягу здійснених поточних видатків). Це є суттєвим показником, що впливає на формування показників звітності, зважаючи на високий ступінь ризику наявності суттєвих викривлень та помилок, за умови недосконалості існуючої в Секретаріаті системи внутрішнього контролю.

Реагування

Перевірку розрахунків з оплати праці у 2021 році здійснено вибірконим способом із застосуванням методу вибірки MUS (Monetary Unit Sample). Перевіркою нарахування заробітної плати працівникам за січень-грудень 2021 року охоплено **153 операції**, а також перевірено нарахування заробітної плати керівництву Секретаріату та Уповноваженому.

Аудиторські знахідки

За даними довідки про дебіторську та кредиторську заборгованість за операціями, які не відображаються у ф. № 7д, № 7м “Звіт про заборгованість за бюджетними коштами”, станом на 01.01.2022 обліковувалася **дебіторська заборгованість у сумі 1696,3 тис. грн** у складі поточної дебіторської заборгованості за розрахунками із соціального страхування, яка також відображена у рядку 1140 форми фінансової звітності № 1-дс “Баланс”.

При цьому аналіз даних облікових реєстрів засвідчив наявність на вказану дату переплати єдиного соціального внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, сплаченого з недотриманням вимог статті 9 Закону № 2464, - **за відсутності фактичного нарахування такої суми витрат у бухгалтерському обліку**. Зазначена сума коштів фактично є залишком невикористаних асигнувань, який після закінчення бюджетного періоду **мали повернути до державного бюджету** при закритті до 31 грудня Державною казначейською службою України усіх рахунків, відкритих у поточному бюджетному періоді, як це передбачено статтею 57 Бюджетного кодексу України. За поясненням Секретаріату, переплата виникла у результаті технічної помилки, що призвела до задвоєння платежу.

Відповідно до вимог пункту 2 частини другої статті 11 Закону № 2464 **надміру сплачена Секретаріатом у 2021 році сума єдиного соціального внеску (1696,3 тис. грн) підлягає поверненню**. Незважаючи на те, що ця сума суттєво не вплинула на показники фінансової звітності Секретаріату за 2021 рік, здійснення платежів за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов’язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації **має ознаки порушення бюджетного законодавства** згідно з пунктом 23 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України.

Отже, зазначене підтверджує висновок, що у Секретаріаті **не забезпечено ефективного внутрішнього контролю на усіх етапах господарської діяльності установи** та використання коштів державного бюджету на її здійснення, що призводить до виникнення ризиків та **створює можливість проводити розрахунки із сторонніми суб’єктами бюджетними коштами за відсутності жодних зобов’язань та здійснених нарахувань**.

Основні результати аудиту: розрахунки з оплати праці

Аудиторські знахідки

Не дотримано вимог НП(С)БОДС 132: у примітках до річної фінансової звітності за 2021 рік Секретаріату (ф. № 5-дс) у складі виплат працівникам не відображено заборгованості за заробітною платою у сумі **290,1 тис. грн**, а також виплат працівникам при звільненні у сумі **167,1 тис. грн** (вихідна допомога згідно з розрахунковими відомостями за 2021 рік).

При розрахунковій середньомісячній заробітній платі у сумі 29,4 тис. грн, фактично у 2021 році вона становила **35,7 тис. грн** та залежала, зокрема, у державних службовців – від розміру надбавки за інтенсивність праці, в Уповноваженого та його представників у регіонах – від встановленого розміру місячної премії. При цьому у 2021 році найбільшу частку в структурі нарахованої у 2021 році заробітної плати становили **саме надбавки, доплати та премії – 45,7 відс.**, а частка посадових окладів – лише 28,5 відсотка.

Аудитом операцій з нарахування заробітної плати працівникам Секретаріату ідентифіковано ризик, спричинений **зосередженням в Уповноваженого, а не у Керівника Секретаріату права вирішувати кадрові питання Секретаріату та встановлювати рівень оплати праці.** Це стосується і державних службовців Секретаріату, що суперечить вимогам частини шостої статті 52 Закону № 889, згідно з якими встановлення премій державним службовцям здійснюється керівником державної служби (тобто Керівником Секретаріату) відповідно до затвердженого ним положення про преміювання у відповідному державному органі, погодженого з виборним органом первинної профспілкової організації (за наявності). Водночас статтею 10 Закону № 776 **право призначати на посаду та звільняти працівників Секретаріату надано виключно Уповноваженому**, а положеннями про преміювання та надання матеріальної допомоги працівникам Секретаріату, затвердженими наказами Уповноваженого від 30.05.2016 № 21 та від 15.12.2021 № 80.15/21, **Уповноваженому надано право здійснювати преміювання працівників Секретаріату, включаючи самого Уповноваженого.**

Як наслідок, при запланованому розрахунками до проєкту кошторису розмірі премії (100 відс. посадового окладу) фактично в Уповноваженого у 2021 році розмір таких виплат коливався **від 370 відс. посадового окладу у січні до 952 відс. посадового окладу у грудні 2021 року** (в середньому 688 відс. посадового окладу). **У 2021 році Уповноваженому нараховано премії загалом на суму 1131613,73 грн**, при цьому нарахування за посадовим окладом становили 164390,7 грн, тобто майже у 6,9 раза менше.

Фактів порушень під час відображення операцій з нарахування вказаних виплат у бухгалтерському обліку аудитом не встановлено.

Основні результати аудиту: розрахунки з оплати праці

Аудиторські знахідки

У частині інших порушень чинного законодавства аудитом порядку здійснення розрахунків з оплати праці працівникам Секретаріату встановлено **факт зайвого (подвійного) нарахування** всупереч вимогам статті 57 Закону № 889 грошової допомоги при наданні щорічної відпустки головному спеціалісту Управління моніторингу прав на звернення та інформацію у сумі **29 тис. гривень**. Керівнику Секретаріату зайво нараховано заробітну плату (**14,1 тис. грн**) у зв'язку з помилковим нарахуванням надбавки за інтенсивність праці у розмірі 213 відс. посадового окладу замість 180 відс., зазначених у наказах про встановлення надбавок за інтенсивність праці, а також завищенням розміру компенсації відпустки внаслідок такої переплати надбавки за інтенсивність. Через помилкове внесення до програми з нарахування заробітної плати базового місяця індексації (підвищення посадових окладів) працівникам Секретаріату зайво нараховано індексацію грошових доходів на суму **5,3 тис. гривень**. Заступникові директора Департаменту моніторингу рівних прав і свобод нараховано надбавку за інтенсивність (**3,2 тис. грн**), якої відповідними наказами не встановлювалося. Головному спеціалісту Департаменту з питань реалізації належного превентивного механізму нараховано компенсацію відпустки (**8,3 тис. грн**) замість утримання цих коштів з працівника при звільненні, що передбачено відповідним наказом. У результаті неправильного визначення кількості днів хвороби (16 замість 10 днів) працівникові Секретаріату зайво нараховано за листком непрацездатності **5,7 тис. грн** (кошти Фонду соціального страхування України).

Під час аудиту зазначені порушення усунуто у повному обсязі.

Основні результати аудиту: фінансові активи, доходи та витрати, дебіторська та кредиторська заборгованість

Фінансові
активи,
доходи та
витрати

Опис ризику (специфічний)

Упродовж 2021 року на реєстраційні та інші рахунки Секретаріату в установах банків за двома бюджетними програмами надійшло коштів загального фонду державного бюджету на суму **209860 тис. грн**, спеціального – **1,4 тис. грн** (від вилучення брухту чорних і кольорових металів).

Реагування

Для отримання впевненості за твердженнями повноти, настання, точності, закриття періоду, законності, існування, подання, прав та зобов'язань для тестування операцій щодо руху коштів на вказаних рахунках за професійним судженням відібрано **114 господарських операцій** за безготівковими розрахунками у національній валюті, які перевищують рівень суттєвості, визначений для класів операцій за витратами (774,04 тис. грн), та протестовано на відповідність відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Аудиторські знахідки

- ✓ Аудит операцій Секретаріату в іноземній валюті із сплати членських внесків до міжнародних організацій з прав людини засвідчив численні факти недотримання вимог Порядку № 755 у частині невідповідності сум, відображених у виписках з рахунків в установі банку, та сум, внесених до меморіальних ордерів та книги “Журнал-головна” за відповідними субрахунками, загалом на суму **64,4 тис. грн**, а також даних платіжних документів про перерахування коштів і меморіальних ордерів для відображення операцій в іноземній валюті на суму **8,8 тис. євро та 1 тис. швейцарських франків**.

За відсутності розпорядчих документів головному спеціалісту відділу документального забезпечення, що не є матеріально відповідальною особою за збереження матеріальних цінностей та з яким не укладено договір про повну матеріальну відповідальність, протягом 2021 року видано у підзвіт **11,5 тис. поштових марок** (грошові документи) на загальну суму **97,2 тис. гривень**. На підставі звітів про використання знаків поштової оплати, не затверджених Керівником Секретаріату, марки списано на витрати установи з підзвіту цього працівника, а також матеріально відповідальної особи – головного спеціаліста Управління фінансового забезпечення, у якої фактично не було цих матеріальних цінностей. Отже, у Секретаріаті немає належного внутрішнього контролю за здійсненням операцій з обліку та використання матеріальних цінностей (внутрішнє переміщення), крім того, головний бухгалтер неналежно виконує посадові обов'язки, оскільки у формі фінансової звітності “Звіт про рух грошових коштів за 2021 рік” (ф. № 2-дс) **витрати разом із внутрішнім переміщенням відображено у сумі 194,4 тис. грн, тобто вдвічі більше**.

Зазначені порушення і невідповідності суттєво не вплинули на показники фінансової та бюджетної звітності Секретаріату за 2021 рік. Недоліки в обліку грошових документів та під час аудиту виправлено шляхом внесення відповідних коригуючих проводок.

Основні результати аудиту: фінансові активи, доходи та витрати, дебіторська та кредиторська заборгованість

Аудиторські знахідки

✓ Зважаючи на значну частку у видатках розвитку (69,8 відс.), під час аудиту здійснено вибірку за професійним судженням, за результатами якої **досліджено 31 операцію (платежі)** за критерієм найбільших сум проведених витрат щодо здійснення у 2021 році капітальних ремонтів, надання окремих послуг.

При цьому у 2021 році найбільші обсяги становили витрати Секретаріату за КЕКВ 3132 “Капітальний ремонт” у частині розрахунків з ТОВ “Класика комфорту” на суму **22294,8 тис. грн** за надання послуг з проведення капітального ремонту будівлі Секретаріату відповідно до умов договору від 13.08.2019 № 2. Загальна вартість ремонтних робіт з урахуванням змін становила 44287,1 тис. грн, період їх проведення – 2019–2021 роки.

Виконання ремонтних робіт у повному обсязі підтверджено підписаними сторонами актами приймання, у тому числі актом № 4 за грудень 2019 року – ремонтні роботи у внутрішніх приміщеннях (очищення вручну внутрішніх поверхонь стель від вапняної фарби, безпіщане накриття поверхонь стель розчином з клейового гіпсу, поліпшене фарбування стель по збірних конструкціях, підготовлених до фарбування) і актом від 05.04.2021 № 5 – в частині коригування актів за листопад-грудень 2019 року щодо окремих показників виконання робіт з ремонту покрівлі та поверхонь стель по збірних конструкціях.

Під час дії зазначеного договору Секретаріатом укладено з тим самим контрагентом (ТОВ “Класика комфорту”) інший договір від 21.12.2020 № 136 про надання послуг з поточного ремонту стелі залу для проведення засідань у будівлі Секретаріату на суму **247,6 тис. гривень**. При цьому дефектний акт на поточний ремонт стелі залу (додаток 1 до договору № 136) містить тільки дані про особу, яка його перевірила (директор ТОВ “Класика комфорту” Михальченко А. В., завізовано начальником Управління майнових відносин та ресурсного забезпечення Секретаріату, завідувачем сектору запобігання та протидії корупції та начальником відділу бухгалтерського обліку), а не склала. Визначений термін проведення ремонтних робіт становив **лише 10 днів з дати підписання договору**.

Виконання підрядником під час капітального ремонту робіт у внутрішніх приміщеннях, зокрема ремонту пошкоджених ділянок поверхонь стель (без конкретизації поверхів та приміщень, у яких виконувалися роботи), поліпшеного фарбування стель по збірних конструкціях, підготовлених до фарбування, на загальну суму **6067,5 тис. грн** підтверджено актом приймання виконаних будівельних робіт № 6 за березень 2021 року, підписаним Керівником Секретаріату Федорович Н. В. Розрахунки з підрядником за виконані роботи Секретаріатом проведено **у квітні 2021 року**. При цьому всупереч вимогам пункту 3.5 договору від 13.08.2019 № 2 остаточні розрахунки за виконані роботи з капітального ремонту на суму **2214,4 тис. грн** Секретаріатом проведено у 2021 році за відсутності складеної та зареєстрованої в установленому порядку декларації про готовність об’єкта до експлуатації або сертифіката, що також не відповідає частині першій статті 526 Цивільного кодексу України щодо виконання договірних умов.

Аудитом також встановлено, що суму сплачених у 2021 році забезпечувальних депозитів за договорами оренди у розмірі **18 тис. грн** у фінансовій звітності відображено як витрати майбутніх періодів. Зазначене суперечить вимогам Порядку № 1219 та НП(С)БОДС 135, згідно з якими **такі розрахунки не визнаються витратами**, а зважаючи на обумовлений договорами оренди строк їх повернення (5 років), мають обліковуватися у складі довгострокової дебіторської заборгованості.

Довідково. Під час аудиту це викривлення усунуто шляхом внесення відповідних коригуючих проводок.

Основні результати аудиту: розрахунки з підзвітними особами

Розрахунки з підзвітними особами

Опис ризику

(специфічний)

Зазначені суми не створювали значного впливу на показники фінансової та бюджетної звітності. Водночас кількість здійснених службових відряджень працівниками Секретаріату була значною.

Реагування

Застосовано процедури для отримання впевненості за твердженнями повноти, точності, законності, існування, подання.

Аудиторські знахідки

Аудит розрахунків з підзвітними особами засвідчив факти недотримання вимог пункту 7 розділу I та пункту 4 розділу II, пункту 13 розділу III Інструкції № 59 і Постанови № 98 у частині переплати відрядженим працівникам добових витрат на суму **0,1 тис. грн**, відшкодування витрат на найм житлового приміщення у розмірах, що перевищують встановлені норми, на суму **1,6 тис. грн**, які суттєво не вплинули на достовірність показників фінансової та бюджетної звітності Секретаріату.

Під час аудиту зазначені порушення усунуто: кошти зайво відшкодованих працівникам витрат повернено на реєстраційний рахунок Секретаріату з наступним перерахуванням до державного бюджету.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Опис ризику:

(всеохоплюючий)

Згідно з ISSAI 1240 викривлення у фінансовій звітності можуть виникнути внаслідок шахрайства або помилки. При цьому допускається наявність значного ризику, пов'язаного з можливістю управлінського персоналу вчиняти шахрайство шляхом маніпулювання прямо або опосередковано обліковими засобами, подавати неправдиву фінансову інформацію. Створена в Секретаріаті система внутрішнього контролю є неефективною.

Реагування

Отримано розуміння стану функціонування в Секретаріаті системи внутрішнього контролю. Здійснено тестування оцінки впливу факторів на надійність контрольного середовища об'єкта аудиту, яка оцінена як середня.

Система внутрішнього контролю недосконала, засоби внутрішнього контролю функціонують неефективно

Аудиторські знахідки

Система внутрішнього контролю Секретаріату не є спроможною відреагувати на ідентифіковані ризики щодо надійності фінансової та бюджетної звітності, ефективності та результативності використання бюджетних коштів, а також відповідності господарських операцій законодавчим і нормативно-правовим актам.

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України, Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах наказом Уповноваженого від 22.12.2020 № 160.15/20 затверджено Інструкцію з організації внутрішнього контролю та управління ризиками, якою встановлено **повноваження та відповідальність головного спеціаліста з внутрішнього аудиту Секретаріату** що забезпечує організацію процесу управління ризиками та узагальнення інформації про ідентифіковані ризики, систематизацію та узагальнення отриманої від структурних підрозділів Секретаріату інформації про виконання плану з реалізації заходів контролю та моніторингу їх результатів і подання її на розгляд керівництву Секретаріату, а також формування на підставі інформації, одержаної від структурних підрозділів, звіту про стан організації внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю та подання його на затвердження керівництву Секретаріату у строки та за формою, що визначені пунктом 10 Основних засад № 1062.

Водночас всупереч вимогам пункту 4 Основних засад № 1062 у Секретаріаті з лютого 2021 року і до завершення року була вакантною посада головного спеціаліста з внутрішнього аудиту, який мав відповідати за впровадження та реалізацію комплексу заходів щодо запровадження у Секретаріаті системи внутрішнього контролю та управління ризиками. При цьому **Керівник Секретаріату не забезпечив належної організації та здійснення внутрішнього контролю** і формування звітності за його результатами в установлений спосіб, що створювало відповідні ризики незабезпечення координації та контролю, у тому числі з питань складання фінансової/бюджетної звітності за 2021 рік.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Аудиторські знахідки

Внутрішньому середовищу (середовищу контролю) властивий ризик, пов'язаний із зосередженням функцій прийняття загальних управлінських рішень та рішень щодо визначення обсягів необхідних фінансових ресурсів в Уповноваженого, а функцій щодо управління цими ресурсами, виділеними на забезпечення діяльності Уповноваженого та його Секретаріату, а також звітування про їх використання – у Керівника Секретаріату. **Наявна невідповідність між фактами прийняття управлінського рішення щодо затвердження видатків бюджету на забезпечення діяльності державного органу та рішення щодо використання коштів на вказані цілі**, що спричинює ризик незабезпечення Секретаріатом як головним розпорядником бюджетних коштів належного контролю за ефективністю, результативністю та цільовим їх використанням.

Зокрема, **фінансову та бюджетну звітність про використання коштів за відповідними бюджетними програмами складає та подає Уповноважений**, що узгоджується з вимогами статті 12 Закону № 776 у частині фінансової звітності, однак не відповідає нормам частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України. Структуру та штатні розписи Секретаріату затверджує Уповноважений, який також видає накази з кадрових питань про призначення або звільнення працівників Секретаріату з посад. Однак згідно із статтею 17 Закону України від 10.12.2015 № 889 “Про державну службу” організація планування роботи з персоналом державного органу, забезпечення планування службової кар'єри, планове заміщення посад державної служби підготовленими фахівцями згідно з вимогами до професійної компетентності, призначення громадян України, які пройшли конкурсний відбір, на вакантні посади державної служби категорій “Б” і “В”, звільнення з таких посад відповідно до цього Закону належить до повноважень керівника державної служби, тобто Керівника Секретаріату.

Крім того, **в структурі Секретаріату функціонують 7 регіональних представництв Уповноваженого у 28 містах України**, які не є юридичними особами публічного права та фінансове і матеріальне забезпечення яких здійснюється за рахунок коштів, що виділяються на здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини. Водночас положенням про Секретаріат **не передбачено функціонування у його структурі таких підрозділів**. Законом № 776 поняття “регіональне представництво Уповноваженого” не регламентовано, **організаційно-правовий статус цих представництв не визначено**. Зазначене також створює ризики, пов'язані передусім із незабезпеченням ефективного і цільового використання переданого у розпорядження представництв державного майна та відповідальності за таке використання.

Згідно із штатним розписом у структурі Секретаріату передбачено функціонування Управління фінансового забезпечення (11 шт. од.) у складі двох відділів: відділу бухгалтерського обліку та відділу планування та звітності. При цьому **за наявності чотирьох посад головних спеціалістів відділу бухгалтерського обліку до аудиту надано лише три затверджені посадові інструкції**. На цих працівників посадовими інструкціями покладено виконання аналогічних функцій: ведення обліку банківських операцій та операцій з іноземною валютою. Водночас виконання таких операцій бухгалтерського обліку, як облік основних засобів і запасів, **не покладено на жодного працівника відділу**. Здійснення нарахування заробітної плати та ведення розрахунків з персоналом покладено на заступника начальника Управління – начальника відділу.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Аудиторські знахідки

У Секретаріаті ведення бухгалтерського обліку атоматизовано засобами системи 1С:Підприємство 7.7 (не оновлювалася з травня 2017 року), яка обладнана вбудованими засобами запобігання несанкціонованому доступу до облікової інформації, а саме засобами апаратного і програмного захисту (автентифікація користувачів та надання прав користувачам для доступу тільки до необхідного розділу обліку), є виділений сервер для зберігання даних системи. Одночасно використовується ліцензована автоматизована система “Master: Комплексний облік для бюджетних установ” – комп’ютерна програма на одного користувача з розширенням доступу для 9 користувачів.

При цьому програмне забезпечення 1С:Підприємство 7.7 застосовується для ведення меморіальних ордерів №№ 2, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 16, 17, 4 (перевіряється в ручному режимі). Фінансові зобов’язання реєструються за датою підписання документа попереднього місяця при закритому періоді, що призводить до викривлень, зокрема, у меморіальному ордері № 6 фактичних витрат закритого періоду, які коригуються в ручному режимі. Форми звітності програмним забезпеченням 1С:Підприємство автоматично не формуються, а також заповнюються головним бухгалтером у ручному режимі. Для ведення облікових регістрів одночасно з програмним забезпеченням 1С:Підприємство у Секретаріаті з липня 2021 року функціонує комп’ютерна програма “Master”, форми й дані якої не є співставними з 1С:Підприємство та до якої працівники відділу бухгалтерського обліку поступово в ручному режимі вносять дані.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитором

Внутрішній контроль Під час проведення аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найбільш значними з яких є:

Недолік	Сфера обліку	Ідентифікований недолік	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки в обліку основних засобів	Основні засоби та нематеріальні активи	У формі фінансової звітності “Баланс” за 2021 рік не відображено вартості придбаного нематеріального активу (3476,9 тис. грн), у результаті чого фактично занижено вартість основних засобів і нематеріальних активів установи на кінець звітного періоду		Не застосовується
Недоліки в обліку основних засобів	Основні засоби та нематеріальні активи	Рішення щодо переоцінки вартості значної кількості основних засобів, які обліковувалися на балансі Секретаріату та продовжували використовуватися, при цьому їх балансова вартість дорівнювала нулю, керівництвом Секретаріату не приймалося, незважаючи на те, що залишкова вартість таких засобів суттєво відрізнялася від їх справедливої вартості на річну дату балансу		Не застосовується
Організація ведення бухгалтерського обліку	Облікова політика установи	У Положенні про облікову політику вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, не визначені		Не застосовується
Недоліки при нарахуванні та виплаті заробітної плати	Витрати на оплату праці	За відсутності фактичного нарахування відповідної суми в бухгалтерському обліку зайво сплачено 1696,3 тис. грн єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та допущено інші порушення чинного законодавства під час нарахування та виплати заробітної плати працівникам Секретаріату		Не застосовується

- **Високий ризик** – основні проблеми, які варті уваги вищого керівництва об'єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю.
- **Середній ризик** – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності.
- **Низький ризик** – незначні проблеми, які потребують вдосконалення.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Недолік	Сфера обліку	Ідентифікований недолік	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки в обліку запасів	Запаси	Подвійне включення до показника витрат у фінансовій звітності установи вартості грошових документів з урахуванням внутрішнього переміщення		Не застосовується
Облік підзвітних коштів	Розрахунки з підзвітними особами	Порушення встановленого порядку здійснення розрахунків з підзвітними особами в частині зайвого відшкодування відрядженим працівникам добових витрат і витрат на найм житлового приміщення		Не застосовується

Високий ризик – основні проблеми, які варті уваги вищого керівництва об'єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю.

Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності.

Низький ризик – незначні проблеми, які потребують вдосконалення.

Рекомендації об'єкту контролю

Недолік	Сфера	Рекомендація	Реагування об'єкта контролю
1. Наділення вищого керівництва невластивими повноваженнями	Розподіл функцій та повноважень	Розробити та надати Уповноваженому для внесення в установленому порядку пропозиції щодо удосконалення Закону № 776 з метою узгодження порядку фінансового забезпечення діяльності Уповноваженого та Секретаріату з вимогами Бюджетного кодексу України та визначення організаційно-правового статусу представництв Уповноваженого у регіонах	Буде надано
2. Відсутність спеціаліста з внутрішнього аудиту	Розподіл функцій та повноважень	Вжити заходів щодо укомплектування посади головного спеціаліста з внутрішнього аудиту, відповідального за узагальнення інформації про ідентифіковані ризики	Буде надано
3. Переоцінка вартості основних засобів не здійснювалася	Основні засоби	Провести аналіз основних засобів, залишкова вартість яких суттєво відрізняється від їх справедливої вартості на річну дату балансу, та в разі їх виявлення здійснити переоцінку всіх об'єктів груп основних засобів	Буде надано
4. Недоліки у порядку відображення операцій з основними засобами у регістрах бухгалтерського обліку	Основні засоби	Підвищити персональну відповідальність керівників відділів Управління фінансового забезпечення за дотримання ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до норм чинного законодавства	Буде надано

Рекомендації об'єкту контролю

Недолік	Сфера обліку	Рекомендація	Реагування об'єкта контролю
5. Недоліки в порядку визнання малоцінних необоротних матеріальних активів	Нефінансові активи	Забезпечити дієвий контроль за процесами розпорядження малоцінними необоротними матеріальними активами	Буде надано
6. Недотримання встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку	Усі сфери	Покращити стан внутрішнього контролю та запровадити підвищення кваліфікації працівників Управління фінансового забезпечення щодо застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у державному секторі	Буде надано
7. Незастосування визначеного методу оцінки запасів	Запаси	Внести зміни до Положення про облікову політику в частині визначення методу оцінки запасів при їх вибутті з урахуванням вимог НП(С)БОДС 123, зважаючи на фактичний метод оцінки вибуття запасів, що застосовується в установі	Буде надано
8. Недотримання встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку запасів	Запаси	Виправити помилки в обліку запасів шляхом віднесення їх на відповідні рахунки бухгалтерського обліку, використовуючи при цьому методи, визначені в Положенні про облікову політику, та дотримуючись норми чинного законодавства	Буде надано
9. Недотримання встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку запасів	Запаси	Запровадити облік запасів за місцями зберігання в картках складського обліку згідно з вимогами Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11	Буде надано

Рекомендації об'єкту контролю

Недолік	Сфера обліку	Рекомендація	Реагування об'єкта контролю
10. Помилки під час нарахування заробітної плати	Видатки на оплату праці	Посилити в Управлінні фінансового забезпечення внутрішній контроль за виконавською дисципліною	Буде надано
11. Недоліки у порядку проведення розрахунків з фондами соціального страхування	Видатки на оплату праці	При нарахуванні єдиного соціального внеску неухильно дотримуватися вимог законодавства; зменшити кошторисні призначення на 2022 рік у частині нарахувань на заробітну плату на суму 1696,3 тис. грн шляхом перерахування цих коштів до державного бюджету	Буде надано
12. Невідображення заборгованості у фінансовій звітності	Видатки на оплату праці	При складанні фінансової звітності неухильно дотримуватися вимог НП(С)БОДС 132	Буде надано
13. Зайве нарахування працівникам Секретаріату грошової допомоги при наданні відпустки	Видатки на оплату праці	При нарахуванні грошової допомоги у розмірі середньомісячної заробітної плати працівникам Секретаріату дотримуватися вимог статті 57 Закону № 889	Буде надано

Рекомендації об'єкту контролю

Недолік	Сфера обліку	Рекомендація	Реагування об'єкта контролю
14. Недоліки під час визнання та відображення витрат	Фінансові активи	Забезпечити належне функціонування системи внутрішнього контролю та виконавську дисципліну під час здійснення господарських операцій за рахунок коштів державного бюджету, недопущення ігнорування норм законодавства щодо дотримання договірних умов та порядку відображення витрат майбутніх періодів, здійснення операцій в іноземній валюті, розрахунків з фондами державного соціального страхування, дотримання установлених норм законодавства щодо обґрунтованого проведення розрахунків за наявності належних підстав і підтвердних документів при здійсненні відповідних господарських операцій та відображення їх в обліку	Буде надано
15. Зайве відшкодування витрат на відрядження	Облік підзвітних коштів	Посилити внутрішній контроль у частині дотримання встановлених норм під час оформлення документів на відрядження та про використання коштів, а також недопущення перевитрат бюджетних коштів на службові відрядження	Буде надано

Інші питання, які мають бути повідомлені

Незалежність	Незалежність Рахункової палати забезпечується Законом України “Про Рахункову палату”. Між Рахунковою палатою та Секретаріатом немає будь-яких відносин, що можуть вплинути на її об’єктивність і незалежність
Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю	У цьому Звіті немає питань, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю мали, але не були повідомлені Секретаріату
Співпраця з іншими аудиторами	Цей аудит не вимагав співпраці з іншими аудиторами або залучення зовнішніх незалежних експертів

Заступник Голови Рахункової палати

Андрій МАЙСНЕР